

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Sententia Henrici, & Scoti nihil periculi habet in fide. cap. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

cescent eam esse, aut periculosam in fide. Videtur namque confessioni fidei factæ in Conc. Florent. sessione vltima, & ad Græcos in prioribus literis missæ aduersari. Dicitur enim: *Nam credentes spiritum sanctum ex filio nequaquam procedere, necesse est ut intelligent spiritum à solo patre procedere, ac consequenter non esse filium: qui autem proferunt, spiritum ex solo patre persona procedere, hi proculdubio substantiam ab hypostasi separant, & partitionem nugantur diuina substantia, quod à ratione valde alienum pie creditur.* Hæc sunt verba, quæ in omnibus exemplaribus nunc habentur: prædicti tamen theologi, ut sententiam Scoti erroris, aut periculi infumulent, comminiscuntur nescio quam emendationem huius literæ, quam dicunt in omnibus codicibus (si Deo placet) esse mendosam. Sic igitur dicunt legendum esse: *Nam credentes spiritum sanctum ex filio nequaquam procedere, necesse est ut intelligent, spiritum ex solo patre procedere, ac consequenter eum esse filium, quibus verbis, si ea essent Concilij, sententia Henrici, & Scoti aperte damneretur.* Hanc vero emendationem necessariam arbitrantur: quia alio modo sensus illius loci constare nequit. Deinde arguunt contra Scotum, quia ex eius sententia sequi videtur partitio diuinæ substantiæ, quæ est contra fidem.

12. Verum hæc friuola sunt, ut Henrici, & Scoti sententia probabilis, nedum periculosa in fide censeri debeat. Quis enim non videat, ridiculum esse verba Concilij, quæ in omnibus codicibus Græcis, & Latinis eodem modo habentur, emendare, ut sententiam Scoti erroris infumulemus. Potius ipsi norandi essent, qui hanc emendationem tam leniter excogitarunt, cum aliunde facilis sensus ex prædictis verbis colligi possit: qui talis est. Cum Græci docent, spiritum sanctum non procedere à filio, consequenter docent, ex solo patre procedere: ac proinde eum (scilicet spiritum sanctum) non esse filium: ut ita Trinitatem personarum adstruant, quæ in quatuor Conciliis generalibus definitur: his enim Conciliis Græci in eo Concilio Florent. congregati ita deferebāt, sicut quatuor Euangelis. Non ergo infert Concilium Florentinum contra Græcos in verbis prædictis absurdum illud, quod nostri Theologi contra ipsos, & Scotum inferre contendunt, nempe eam (scilicet spiritum sanctum) esse filium, si à solo patre procederet, sed statuere potius, voluit, quod ipsi Græci secundum veram fidem adstruere deberent, nempe si spiritus non procedit à filio; saltem à patre procedere, & à filio distingui, ne Trinitatem confunderent. Contra Græcos vero infert Concilium absurdum hoc quia sequeretur partitio diuinæ substantiæ. Nam si filius non spiraret spiritum sanctum, non accepisset à patre virtutem spirandi: ac proinde nec totam substantiam, & virtutem patris: siquidem in substantia patris est virtus spirandi. Neque refert, si dicas, hanc virtutem non communicari spiritui sancto, nihilominus in eo non diuidi patris substantiam: quia cum virtus spirandi connotet personalem proprietatem, ei personæ nequit communicari, cui opponitur personalis proprietates, & relatio coniuncta illi, atque hoc fit absque vlla partitione diuinæ substantiæ: at quando proprietates, & relatio coniuncta virtuti spirandi, non repugnat, nec opponitur alteri personæ, non potest virtus illa ei etiam non communicari, nisi sequatur partitio di-

uinæ substantiæ. Ut enim constat ex cap. 2. præcedentis disputationis, omnia, quæ habet pater, filij sunt, præter ea, quæ mutuo opponuntur: eademque ratio est de spiritu sancto. Quare si aliquid præter ea, quæ relate opposita sunt, non esset commune personis, esset sine dubio inter ipsas diuisa essentia, aut aliquid essentiale plusquam ratione differret à relationibus personalibus, sicut dicitur in Conc. Florent. eadem sess. vlt. in quadam confessione fidei missa ad Græcos in altera quadam Epistola. Porro autem (inquit Concilium) ne in identitatem, coniunctionemque diuinæ substantiæ distribuere, atque ipsam eandem substantiam re, & non sola ratione ab hypostasis differre, credere videamur, idcirco verbum ex filioque necessarium in symbolo diximus esse. Aliud vero, quod contra Scotum asserbatur, multo magis friuolum est: Nam partitio diuinæ substantiæ, quam contra Scotum prædicti Theologi deducere conantur, sequitur solum ex errore Græcorum: quia dicunt, spiritum sanctum non procedere à filio: at Scotus nihil tale affirmat; sed ipse, ceterique Scholastici hæc suppositione solū facta, quam impossibilem, & falsam existimant, sub conditione disputant, an spiritus distingueretur à filio; in qua sane questione, siue hoc, siue illud dicatur, non sequitur vlla diuisio substantiæ Dei.

Alia solent adduci ex Concilio Florentino, & doctrina patrum, quæ capite sequenti asseremus: ex illis tamen non potest sententia Scoti sufficienter erroris infumulari, tamen meo iudicio multo probabilior oppositam reddant.

CAPVT III.

Vera opinio S. Thomæ auctoritate probatur.

15. Sententia S. Thomæ in hoc articulo quam plures sequuntur Scholastici, ut multo probabilior, & doctrinæ patrum magis consentanea, amplectenda nobis est. Affirmat igitur Doctor Angelicus, ita distinguere spiritum sanctum à filio sola oppositione relatiua, ut si ab eo non procederet, vna & eadem esset persona vtriusque, habens duas relationes, quibus ad patrem referretur: intelligit duas rationes, sicut modo in parte sunt duæ, quibus ad duas personas refertur, paternitas nimirum & spiratio. Cum S. Thomas sentiat *Calet. Canar. & recēiores Thomistæ in hunc articulum eandem tradidit ipse 4. contra gentes cap. 24. & Ferrar. ibidem, Bona. in 1. d. 11. qu. 1. nam in corpore articuli plane concedit, quidquid rationes, sed contra, contendunt; inter quas quædam probant, si spiritus sanctus non procederet à filio, ab eo non fore distinguendum. Durand. etiam in eadem dist. qu. 2. procul q. 1. art. 1. Marfil. in 1. qu. 1. 5. ad tertiam rationem; tamen hic auctor ea solum ratione id asserat, quia in eo casu filius non esset filius; & ita spiritus sanctus à filio nō distingueretur, in quo videtur suppositionem tollere, & superuacaneam facere disputationem, atque ex parte eam Nominalibus, qui priorem sententiam sequuntur, conuenire. Ceterum, ut dicebamus cap. 1. controuersia procedit suppositione facta, & eadem permanente, si reuera esset filius genitus in diuina natura, sed ab eo spiritus non procederet, sicut Græci fabulantur.*

16. Hæc opinio probari potest primum auctoritate Patrum, qui affirmant, sola oppositione relatiua personas posse distinguere, hoc est, relatione relatiua distinguuntur, quæ causæ, & causati, ut loquuntur Græci: sic enim sequitur,

Conc. Florent.

14.

Scotus.

15. Scholasticorum auctoritas.

16.

Auctoritas Patrum affirmantium personas posse distinguere sola oppositione relatiua distinguuntur.